

ВРОЈ 10 ЛЕНТА

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампариа се налази у Фришковој улици бр. 20.

Власник

КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погоди.

Редакција је у улици Фришковој бр. 20.

Гласиле уредник

ДРАГ. С. ГОГИЋ

Клемансо и социјалисте

Париз. — Председник владе г. Клемансо у присуству г. Пишона, министра спољних послова, примио је једну делегацију социјалиста из парламента, у којој су били Албер Тома, Ренодел, Кашен, Лонге, Ибер и Руже. Ова делегација дошла је да тражи пасоше за Петроград, да спречи да Русија закључи засебан мир са централним силама.

Г. Клемансо је одговорио социјалистичким делегатима, да он не сумња у њихов патриотизам, али да је ситуација у Петрограду и сувише неодређена а да би се могло надати, да ће интервенција француских социјалиста имати неког успеха.

Најзад, председник владе приметио им је да, пошто се није саветовао са Савезницима, не може да донесе одлуку о томе а нема никаквог разлога, да мисли да се гледиште Савезника о томе изменило од конференције у Штокхолму.

КРУП У ПЛАМЕНУ

Амстердам. — „Еко Белж“ сазнаје са немачке границе, да су све Крупове фабрике у пожару. Још нема никаквих појединости о узроцима пожара. Холандски радници враћени су у Холандију, где су већ стигли.

Неуспели преговори

»Манчестар Гвардијан« доноси један другачак уводни чланак у коме констатује да између Русије и Централних Сила постоје несугласице, које се не може претпоставити да се могу изравнати. Нарочито у питању о праву народа да собом политички управљају, међу њима не постоји ни додирне тачке. Те диференције »Манчестар Гвардијан« резимира у ових шест тачака:

Централне Силе за себе не примају принцип о народном самоопредељивању, али желе да он буде примењен, у колико се тиче само Русије. Немачка ни за себе ни за Аустро-Угарску не само не пристаје на овај принцип, већ унапред за сва народносна питања у Аустро-Угарској забрањује свако странопашање. На тај начин примена тог принципа прима се само једнострано.

Русија пристаје да њена властита слобода буде ограничена у овоме: Захтев Централних Сила о праву да о својој судбини решавају Пољска, Литванија и Курландија и један део Естоније и Ливоније.

Русија тражи од Централних Сила да евакуишу руске територије, у исто време кад

руске трупе буду вршиле евакуацију турске и аустријске територије.

Централне Силе траже, да међу територије које ће оне евакуисати не уђу Пољска, Литванија и Естонија. Руси не пристају на ово издвајање.

Централне Силе траже да ове области одлуче о својој политичкој судбини плебисцитом, још док се налазе под војном окупацијом и под управом Централних Сила. Руси одговарају да не може бити слободне одлуке без евакуације војске, без одвођења страних трупа и без уклањања спољњег притиска.

»Види се, дакле, додаје »Манчестар Гвардијан«, да право народа о управљању својом судбином, како га примењују Централне Силе, само је злонамерна замка да од Русије одвоји области и да их под овим или оним обликом присаједине немачкој царевини.»

РИМ. — Прошле ноћи између 2 и 6 сати непријатељ је извршио неколико аеропланских испада и бацио многе бомбе на насељене вароши Падову и Тревизо.

У Падови је било више пожара; оштећено је више споменика, а шест лица рањено је.

СРБИЈА И САВЕЗНИЦИ

Приликом католичке нове године Председник Министарског Савета г. Пашвић упутио је председницима министарског савета Енглеске, Француске Италије и Сједињених Држава ову депешу:

»Хватам, Превасходство да Вас у име Краљевске Српске Владе, као и у своје годнесем своје најлепше жеље за нову наступајућу годину.

»Користим се овом приликом да Вас уверим у моју најнепоколебљивију веру као и у моју черсту наду да ће ова нова година донети нашим напашеним и намученим народима за службу награду за њихове напоре и за њихова пожрвовања за победу правде, једнакости и слободе свих малх и великих нација.»

До сада је дошао овај одговор г. Клемансо-а.

»Молићу Ваше Превасходство да буде Мој тумач код Краљевске Српске Владе ја му искрено захваљујем на љубазном поздраву која ми је упутио, и да му изјавим своје најлепше жеље за будућност његове земље. Наши заједнички напори крунисаће се једним трајним миром, који ће утврдити право нација и дати слободан ток њиховим легитимним тежњама.»

Г. Орландо је одговорио:

»Подносим вашем Превасходству и Влади Србије захвалност моју и мојих колега на љубазним жељама које сте нам упутили и честитамо храбром и племенитом српском народу који је дао доказа не само о једној несравњеној војничкој вредности већ и о непобедимој черствина дуне. У тој врлини гледамо најбољу залогу, да ће идеал слободе и међународне правде, које представљају циљ савезничких нација, бити остварене за добро човечанства, које тежи победоносним борбама рада и просвећености у једној мирољубивој и трудољубивој конкуренцији.»

ИЗ ПОЉСКЕ

Лозана. — Г. Кукаревски, председник пољске владе, изјаснио се за политичку и војничку сарадњу са централним државама. Он тражи да се обавезном регрутацијом одмах створи пољска војска, која ће бити под командом генералног гувернера фон Безелера.

Политички клуб странака, у коме је већина народа, отворено је устао против овог програма. Делегати клуба донели су ову резолуцију, коју су предали Регентском Савету:

»Саслушавши г. Ку-

каревског на конференцији од 26 новембра, преставници свих група политичког клуба странака упућују Регентском Савету ову декларацију: »Ми сматрамо програм председника кабинета, који иде на стварање активне војске, која ће се одмах послати на источни фронт, као апсолутно противан најближим интересима нације. С обзиром на то, што не постоји Државни Савет, изабран од народа, пред којим би били одговорни председник владе и његово министарство, ми сматрамо за дужност, да изјавимо да ће извршење програма председника савета наћи на нашу најодлучнију опозицију.»

После ове изјаве Кукаревски је, пред преставницима штампе, нешто изменио свој програм, принуђен да учини уступке пољском јавном мишљењу, које је апсолутно противно свакој обавези у корист централних сила.

У СОБРАЊУ

Председник бугарске владе, Радославов, у место да одговара на интерпелацију о исхрану, која је за данас извесно од важности према приликама у Бугарској, мислио је да ће му zgodније бити да придобије Собрање нападима на бугарске тесне социјалисте због њихове изјаве за Штокхолмску конференцију. Он је тиме свега толико успео да и у комичном бугарском парламентаризму добије свега десет гласова већине, можда управо баш због тог читања социјалистичког меморандума.

Ипак је од интереса део седнице у Собрању где се говорило о овој социјалистичкој изјави. Дискусија о њој од прилике је овако изгледала:

Радославов (чита меморандум тесних социјалиста) »Бугарски народ има права да слободно одреди форму свог политичког живота, као што право имају и сви други народи на Балкану и у целом свету. Али право на национално самоопредељивање не може да се спроведе за време војне окупације и војног права. Народ треба да буду слободни, па да могу да решавају слободно о својој судбини. А тај задатак не може да буде решен друкчије него револуционарном борбом против империјализма и империјалистичког рата.»

Г. Кирков. Ни једну реч не повлачм.

БАЧКИ БАДЊАК

Управа Српске Школске Матице у Солуну приредиће на Бадњи дан у 2 сах. по подне у оvd. српској гимназији (улица Св. Софије 103) скромну свечаност око бадњака и обдариће том приликом све ученике и ученице гимназије и основне школе по неким поклоном.

Добри људи, који би хтели послати какав поклон у стварима или јестивима, могу послати тај свој прилог у гимназиску зграду до подне Бадњега дана.

РУМУНСКА СКУПШТИНА

Париз. — Румунски парламенат састао се у Јашу 18. децембра. Краљ и краљевска породица живо су поздрављени. Краљ је прочитао један кратак говор, у коме је истакао јуначко држање румунске војске и изјавио, да ће влада права и слободе опет бити успостављена и да Румунија неће оставити оружје, пре него што постигне своје легатимне аспирације.

Радославов (чита даље)

»Социјалдемократске странке на Балкану, и то Бугарске, Србије, Грчке и Румуније већ у два маха су заједнички признале федеративну Балканску државу као једну политичку организацију Балканских народа која одговара њиховим циљевима. На тој главној тачки стоји и данас непоколебљиво бугарска социјалистичка радничка партија. Петогодишња пустош на Балкану појачала је код бугарских социјалиста уверење, да је спас балканских народа у федеративној Балканској републици.»

Т. Луканов. Живела! Радославов (чита) »У овом моменту кад српски и румунски социјалисти, захваљујући окупационом режиму и његовим жељама, не могу да отворено кажу своје уверење, бугарска социјалистичка радничка странка сматра за дужност да изјави да она черсто стоји на основи револуционарног социјализма.»

Делегати: Г. Кирков и В. Коларов. (Пљескање у групи радничке социјалистичке странке).

Радославов. Ето, то је народа тесних социјалиста. Г. Кирков. Она је већ штампана у новинама. Радославов. Ето њиховог програма, и ја се радујем, што су социјалдемократи пријукли неколико група да тај програм одобре и да га при-

ме, те да заједно устану против владе и да војују против слободне Бугарске. Честитам социјалистима нове пријатеље и једномишљенике.

С. Костурков. Такве логике нема нигде у свету.

Радославов. За глупаке као што је нови блок одиста нема логике.

К. Сидеров. Оставите те ствари, кажите кад ће бити хлеба!

Радославов. Чатам ово да покажем какву моралну везу имају групе које су се блокирале не на основу националне политике, већ на основу утопија и фантазија које су директно штетне и против интереса бугарске отаџбине. Треба да прочитате ово редом својим колегама да знају, с каквим су се ортаџима удружили.

Др. П. Цидров. Ми смо то штампали.

С. Костурков. Читали смо тојраније, господине министре.

Радославов. И ви, шароки социјалисти, треба да се понесите, што уз вас иду и друге странке. И вама честитам као и тееснима на новим једномишљеницима из буржоазије.

А. Конов. О том питању ћемо говорити, кад дође интерпелација о миру, а не сада кад претресамо о исхрани.

Др. Н. Сакаров. Је ли то о исхрани, господине министре?

Радославов. О исхрани је; тачно према вашој тактици.

Председник Собрња Момчилов почео је свом снагом да заустави испаче у Собрњу, нарочито поводом захтева вође широких социјалиста **Јанка Саказова** да се објасни са министром председником. Њему је реч на крају забрањена и седница је бурно настављена до гласања, у коме је данашња бугарска влада либералног блока изишла из ове дискусије са сиромашном већином од девет гласова.

У НЕВОЉИ

Париз. — Поводом несугласица у преговорима Немаца са максималистима, »Матен« изјављује, према поузданим изворима, да је чврсто држање Савезника у питању последње немачке понуде изазвало право очајање код влада Централних Сила.

»Минхенер Најесте Нахрихтен« уверавају да ће Централне Силе још пре рока од десет дана поднети нове предлоге са изменама.

ИЗ РУСИЈЕ

Петроград. — Према резултатима за 474 избора и за вероватне изборе у другим изборним областима, у Уставотворној Скупштини биће: 185 максималиста, 50 социјалиста револуционара са левице, 75 украјинских социјалиста револуционара, 375 социјалиста рево-

луционара, 25 социјалиста демократа, 60 муслимана, 20 Јевреја и преставника малих народности, 25 Козака, 24 кадета и 10 великих председника са деснице.

Париз. — Из Лондона јављају »Матену« да је, према последњим извештајима, штрајк чиновника у Русији узео велике размере. Сви учитељи и учитељице из Петрограда израдили су један протест против максималиста.

Петроград. — Орган Совјета »Известија« тражи да се изврше нови избори за Уставотворну Скупштину, јер, по његовом мишљењу, посланици садашње Уставотворне Скупштине не представљају народну вољу.

Петроград. — Из Москве јављају, да су тамо све банке обуставиле рад. У Петрограду је то исто.

ИСКРЕНЕ РЕЧИ

Женева. — »Журнал де Женев« објављује једно писмо, које је познати Немачки демократа Херман Фернау упутио Лењину. У томе писму ово су главни одломци:

»Ви питате народе, г. Лењине, а одговарају вам граф Хертлинг, државни секретар фон Килман, граф Чернин и фон Сајдлер.

Ако ову господу узимате као истините и одговорне мандаторе народа, онда ви очевидно издајете све своје демократске принципе. Зашто ви не тражите најпре један народни савет, коме ћете поставити ово питање:

— Треба ли немачки цар да има суверено право да решава о миру или о рату?

Кад се неко прихватио, као ви, да до потпуне победе спроведе револуционарне принципе, онда је за њега немогућно да преговара са владама, које су, по пореклу, заклетници непријатељи демократије.

Хвале вашу неумољиву логику, Је ли логично са ваше стране, г. Лењине, да закључујете мир 1918 са истим личностима, које су, помажући царизам угушили револуцију 1905?

У име мојих немачких политичких једномишљеника (који су за сада непознати и ако су многобројни), у име немачког пролетаријата коме ја припадам по рођењу, по васпитању и по начину мишљења, ја вам изјављујем, да ћете ви задати самртни удар демократији и републици у Немачкој ако са Виљемом II закључите мир, који ће имати за резултат не само продужење рата, већ ће

прибавити још један триумф принципу династије и насилне власти. Тако ће руска револуција бити немоћна да изазове какву реакцију у Немачкој, као што је био случај са Француском револуцијом од 1870. Напротив, војни успеси Хоенцолерна, још више него 1815 и 1871, вршили би пресудан утицај на немачки менталитет.

Ви очекујете немачку револуцију, г. Лењине? Будите сигурни, да немачка револуција не може избити пре војничког пораза Хоенцолерна. Све остало је марксистичко брбљање, које нам је свима досадило. Ви би волели, ја то знам, да будете човек који ће донети мир Европи, али ако ви и даље гледате на проблем као партијски човек а не као светски грађанин, онда ви нећете бити ништа више него велики саботер немачке разузданости.»

ГЛАД

Париз. — Из Хага јављају, да у Немачкој и Аустрији влада глад. И у протестима социјалистичких листова не постоји истаина о оскудици и глади. Животних намирница савршено нема. Месо више не постоји. Становништво је почело да употребљава месо од паса и мачака. Увоз паса и мачака из Холандије почео је. Први транспорт од 20.000 паса и мачака стигао је. У разним варошима централних сила избили су нереди. Гомпла је опљачкала магацине.

С друге стране јављају, да се све више догађају бегства немачких официра из војске.

БЕЧКЕ НЕВОЉЕ

Женева. — »Новс Сл. Преса« пише, да је последњих дана било више конференција бечких посланика са аустријском владом због питања о исхрани.

Ситуација је најжалоснија. Брашна је било само до Божића а шећера само до нове године. Оскудицу је још и појачала криза у транспорту. Румунска жетва била је далеко слабија него што се и претпоглавало. Мађарска би нешто можда могла и да помогне Аустрији али, кажу посланици, у питању исхране Мађарска је нелојална у свом држању.»

САОПШТЕЊА

Вуксан Јовановић кафедрија из Породина има карту са фотографијом од жене Стане из Србије, код Манојла Н. Манојловића, I во рефлатор. оддел. пошта 111.

Пеш. кап. Андра Сарановац и пеш. пор. Илија Мићин да се јаве, или ако ко шта зна о њима да јаве артилер. капет. Арсенију И. Милivojeвићу Пошта 504.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

У Шампањи и на десној обали Мезе, источно од коте 344 јака артилеријска борба. У Високом Алзасу један непријатељски покушај напада пропао је. Немци су претрпели велике губитке и оставили су нам заробљеника.

Извештај Штаба Источне Војске. — Артилеријска активност и патроле на Струми. Нанети су непријатељу губици.

Бомбардовање непријатељских логора у области Битоља.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Француске патроле су заробиле неколико војника на Монфенера а британска артилерија је вршила успешна гађања против батерија источно од Мосниго. У обалској зони с обе стране реке артилеријски рафали и сукоби патрола.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Прошле ноћи одбили смо непријатељске испаде јужно и југоисточно од Лебасаеа, добивши нешто заробљеника. Непријатељска артилерија била је преко ноћ врло активна источно од Елеи.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ПЕТРОГРАД. — Немачка влада је наредила да се свуда предузму строге мере против максималистичке пропаганде у Немачкој.

ЦИРИХ. — Турски престолонаследник је допутовао у Минхен. Он ће посетити западни фронт.

ЦИРИХ. — »Берлинер Тагеблат« јавља да ће Централне Силе тражити од својих непријатеља, осим Русије, огромну ратну оштету.

ЛОНДОН. — Имамо документа, која бацају светлост на покушај убиства нашег конзула у Испахану у Персији. Један аустријски лекар из Сиријана покушао је да побегне из Персије али је ухваћен и код њега је вађено више докумената, која су послата у Енглеску.

Међу њима има и писмо немачког агента Сајдлера у коме каже: »Прекјуче је био атентат на британског конзула Грешема. Он је рањен а његов ордонанс, Индијанац убијен. Овај сам атентат ја у десно, јер нам не остају никаква друга средства сем терора.«

ЛОНДОН. — »Тајмс« је извештен да су сви шефови странака посетили фон Килмана по његовом повратку у Берлин и са њим конферисали о руским стварима.

КРФ. — Председник министарског савета Србије добио је од г. Лојда Џорџа овај телеграм:

»Приликом обнављања године долазим у име Ратне Владе упутити Српској Влади и српском народу овај поздрав срдачности: Сваки дан који протече показује нам све јасније да наде људскога рода почивају на тријумфу наше ствари и сваки дан нам доказује да пријатељство и поштовање које осећамо једни према другима постају као нека врста споне за Савез који је сада чувар Правде и Слободе у целој свету.

Полажемо нарочито на то, да изјавимо своју захвалност

српској војсци на показаној храбрости у току прошле године и на решеости да поведе борбу све док правда не буде задовољена и свет ослобођен владавине оне војничке аутократије чији су дискредитоване и пораз основни услови за трајан мир.

Никаква моја реч није у стању, да изрази тачан појам који имамо о свему овом што дугујемо армијама које се боре и које пате само зато да би они који се налазе позади борбене линије могли уживати слободу и мир. Можемо им само захвалити из дубине срца, чврсто уверени да ће нова година бити сведок узбирања плода њихова пожртвовања, т. ј. плода победе Слободе.« (Пресбиро.)

БЕРН. — У пратњи турског и бугарског делегата министар спољних послова фон Килман је, одмах по Крунском Савету, отпутовао у Брест Литовск.

ПЕТРОГРАД. — Циљ оскривања немачког листа овде јесте, да се у њему изнесе максималистичке идеје и да се он растура у немачким рововима.

ЛОНДОН. — Дописник »Морнинг Поста« из Петрограда телеграфисао да постоје покушаји Немачке, да се врати на престо Никола II.

БАЗЕЛ. — На железничкој станици у Базелу украђен је један запечаћен пак са дипломатском поштом, послатом из Берлина немачком поштом у Берн.

БЕРН. — У Берлину је био Крунски Савет на коме су били маршали Хинденбург и Лудендорф, граф Хертлинг, министар Килман. Савет се бавио преговорима у Брест Литовску.

МАЛИ ОГЛАСИ

Српско Трговачко Друштво Улица Александра Великог број 4, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашем свету, да се користи услугама ове новчане установе за све своје послове. Врши на својој благајни размену свих новчаних монета по повољним дневним курсевима. 2—10